

УДК 811.111'37

ЯНКОВ А.В.

*(Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка)***ДЕСКРИПТИВНЕ ВИСВІТЛЕННЯ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИХ ОЗНАК НИЗКИ АВТОРСЬКИХ НОВОУТВОРЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

У статті в синхронному та діахронному аспектах розглядаються окремі структурно-семантичні риси індивідуально-авторських новоутворень (еологізмів). Підкреслюється ключова роль внутрішньомовних чинників як критеріїв вкорінення та соціалізації не тільки еологізмів, а всіх неологізмів взагалі.

Ключові слова: еологізм, синхронно-діахронний аспект, соціалізація.

Янков А. В. Дескриптивное освещение структурно-семантических признаков ряда авторских новообразований в английском языке. В статье в синхронном и диахронном аспектах рассматриваются отдельные структурно-семантические черты индивидуально-авторских новообразований (эологизмов). Подчеркивается ключевая роль внутриязыковых факторов как критериев укоренения и социализации не только эологизмов, но и всех неологизмов вообще.

Ключевые слова: эологизм, синхронно-диахронный аспект, социализация.

Yankov A. V. Descriptive Coverage of Structural and Semantic Features of a Range of Authors' Innovations in the English Language. The article deals with studying certain structural and semantic features of authors' innovations (egologisms) in synchronous and diachronic aspects. The author stresses the key role of intralinguistic factors as criteria of implanting and socialization not only of egologisms but of all neologisms in general.

Key words: egologism, synchronous and diachronic aspect, socialization.

Метою статті є синхронно-діахронний розгляд структурно-семантичних ознак порівняно невеликої кількості відібраних із різних доступних джерел індивідуально-авторських новоутворень або еологізмів. Так званий часовий «зріз», який враховується нами, є зовсім невеликий – всього півстоліття, однак він сприяє чіткішому простеженню за еволюційними якісними змінами як у структурі, так і в семантиці досліджуваних лексичних одиниць.

Попри те, що авторські неологізми в достатній мірі проаналізовані і періодично розглядаються сучасними лінгвістами, все ж феномен «виживання» та механізму поступового входження таких одиниць із мовлення в мову залишається достатньо актуальним. Прикметно, що останнім часом особливо помітно збільшилась кількість нових слів в англійській мові, авторами яких є окремі письменники, державні діячі, вчені та інші творчі особи. Ці слова створюються іноді навіть за аналогією до вже існуючих у мові слів для певного стилістичного ефекту, підвищення апелятивно-експресивної функції та оригінальності висловлювання.

Із достатньо зрозумілих причин авторські новоутворення здебільшого не фіксуються у словниках нових слів, але згодом під впливом внутрішньомовних доцентрових сил і позамовних чинників, якими є, очевидно, не стільки новизна зовнішньої форми та внутрішнього змісту слова, скільки потреба практичного вжитку для віддзеркалення завихрень життя, проходять своєрідну соціалізацію і закріплюються в мові. Під соціалізацією слова ми розуміємо підвищення частотності його вживання в певних соціумах, верствах і колах суспільства, згрупованих за родом занять, інтересів, культури тощо. Очевидний врешті-решт той факт, що усі слова в мовленні як і ті, які збереглися в мові, мають своїх авторів. Однак, не всі такі мовленнєві новоутворення закріплюються в мові. Певна їх частина у кращому випадку стає словами-свідками життєвої емпірики певної епохи, словами-ключами [Будагов 1976]. Інша ж – завдяки своїй рекурентності [Зацний 2007], популярності, розповсюдженості та загальноновживаності переходить до розряду неологізмів. Зовсім не дивно, що вивченню таких нових лексичних одиниць приділяється все більше уваги нашими лінгвістами [Зацний 2006, Ребрій 1997].

У цій статті в синхронно-діахронному аспектах розглядаються окремі структурно-семантичні риси індивідуально-авторських новоутворень (еологізмів) [Лопатин 1973] як різновиду формальних неологізмів [Гак 1983], оказіональних [Льков 1976, Ретунська 1974] та потенційних слів [Смирницький 1956, Меднікова 1974].

Зізнаємось, що складність ідентифікації авторських новоутворень як і лінгвістичних термінів «неологізм» і «оказіоналізм» зумовлена їхньою залежністю головно від позамовних чинників – часу та прийняття чи неприйняття носіями мови. Адже, власне, з моменту утворення в мовленнєвому дискурсі слово є оказіоналізмом. Чи залишиться воно маргінальним ефемерним утворенням, чи буде повторно зринати в колізійних перипетіях сьогодення в

мовленні та стане неологізмом і з перебігом часу ввійде до основного лексичного складу мови – передбачити наперед у синхронному аспекті майже неможливо, оскільки це залежить від багатьох внутрішньомовних та позамовних чинників.

Певна річ, що абсолютно нових за формою і за змістом як неологізмів так і okazionalizmів, очевидно, або зовсім немає, або є дуже мало. Таким чином і авторські новоутворення також можуть і не належати до чистих okazionalizmів, позаяк вони складаються з відомих словотворчих компонентів. Це підтверджується прикладами егологізмів при їх діахронному розгляді. Так, відоме словосполучення *moment of truth*, автором якого вважається Ернест Хемінгуей, використовувалось і використовується понині у значенні, закріпленому мовою етимологом – іспанською *hora (momento) de la verdad*. А відомий ще з 1940 р. егологізм *ecdysiast*, автором якого є Г.Л.Менкен, походить від грецького *ecdysis* та грецького суфікса *-astes* і означає професію стриптизера.

Нам видаються достатньо знаковими, переконливими і показними у цьому відношенні авторські новоутворення (егологізми), які складаються з відомих словотворчих компонентів, добре знаного в середовищі вчених американського психолога, філолога і письменника Стівена Пінчера. У своїй книзі “The Language Instinct: How the Mind Creates Language” він наводить у простій, дещо несподіваній формі прецікаве слово, утворене із дуже продуктивним префіксом, а тим і привертає до нього увагу. Проте, це новоутворення надзвичайно точно передає сутність описуваних явищ. Автор подає інформацію у такій формі: “When Ronald Reagan proposed the Strategic Defense Initiative, popularly known as **Star Wars**, he imagined a future in which an incoming Soviet missile would be shot down by an **anti-missile missile**. But critics pointed out that the Soviet Union could counterattack with an **anti-anti-missile-missile missile**. No problem, said his MIT-educated engineers (MIT – Massachusetts Institute of Technology); we’ll just build an **anti-anti-anti-missile-missile-missile missile**.” [Pinker 1994]. Як бачимо, три абсолютно різні явища відображаються тільки двома структурними величинами – продуктивним префіксом *anti-* та відомих словом *missile* для відображення дуже непростих феноменів, пов’язаних з тодішньою так званою «гонкою озброєнь» та удосконаленням розвитку надійної системи протиповітряної оборони.

Чітко виражену форму різноманітних наукових термінів, які складаються з грецьких термінотворчих компонентів мають егологізми *Irenology*, *adhococracy*, *megatechnics*, *synergamy*, *hysteresis*, авторами яких є відповідно Джозеф Фейгі, Елвін Гофлер, Левіс Мамфорд, Роберт Ріммер та Джеймс Евінг. Своєрідним і незвичним за формою у цьому підбраному ряду є лише термін *adhococracy*, в якому з’єднуються два різні за етимологічним походженням компоненти: латинське *ad hoc* (на конкретний випадок) приєднується до грецького за походженням компонента - *cracy* (вид управління). Загалом, названий грецький компонент в сучасній англійській мові достатньо продуктивний. З ним утворені такі ще відносно нові слова, як *cleptocracy*, *dollarocracy*, *gunocracy*, *yobocracy*, *clickocracy*, *punditocracy* та ін. Нагадаємо про значення лише деяких вже давно відомих слів такого ж типу: *plutocracy* (*the government of the wealthy*), *meritocracy* (*government by people selected on the basis of merit in a competitive educational system*). Як відомо, автором останнього із названих слів є Майкл Янг, який ще в 1958 році написав книгу із такою назвою – “The Rise of the Meritocracy”. Впливова, так звана «якісна преса» (*qualitative papers*), висловила досить неоднозначно про цю книгу: “Mr. Young’s **meritocratic** Britain, though described with ostensible enthusiasm, is an odious place” (Economist, 1958). До відносно недавніх подібних за структурою новоутворень належать *ayatollocracy*: “Even Khomeinian **ayatollocracy** is endorsed as it is against Western democracy” (Political Sciences, 2009); “**Ayatollocracy** Votes Today” (The Tuque Souq, June 12, 2009), *gerontocracy*: ““government by the elderly” [Mager 1982]; *corpocracy* (*a society in which corporations have substantial economic and political power*): “Since at least 1775, when Isaiah Thomas published his eye-witness account of the Battle of Lexington, the Worcester area has harboured many important activists for social change. Some of them, as in Thomas’ siding with rebels against British rule, challenged the dominant social structures of their time. Others, in conflict with the status quo, had a vision of a society quite different from violent, imperial **corpocracy** that we know as American culture.” (Sunday Telegram, April 1, 2001); *cleptocracy* (*kleptocracy*): “It’s not as though China’s leaders are oblivious to the threat of unchecked corruption or have no fears that their country could descend into a **kleptocracy**.” (News Week, Nov. 25, 2002).

І зовсім “свіжим” є егологізм *assholocracy*, який зареєстрований разом із багатьма прикладами його вживання в макро- та мікроконтекстах у науковому журналі “American Speech”. І хоч практично неможливо встановити чи Жофрей К. Пуллум є першим автором цього новоутворення, однак саме він використав це, найімовірніше, зі сленгу вибране слово, яке з’явилося в мовленні, в середовищі носіїв мови. Значення цього новоутворення подається авторами рубрики “Among the New Words” (American Speech, Vol.87, No. 1, Spring 2012, pp. 89-106), таке: “Government in which power is vested in selfish, uncaring people”. Іншими словами, йдеться про уряд, який ніби інфікований цинізмом щодо суспільної свідомості та добре вираженими злодійськими рефлексами. Проілюструємо тепер в контексті: “I had been talking to Calvin [Pullum] one day about the ghastly crew of obnoxious multimillionaires who dominate the newspapers, and how they keep threatening to achieve success even in the political arena [...] We are living, he observed, in the age of the *assholocracy*”.

Егологізмом можна вважати і слово *genopolitics*. Його автором, вірогідно, є Джеймс Фаулер. Ось як у контексті розкривається зміст цього слова: “Why do some people vote and others stay home on Election Day? For years, scholars have assumed that a voter pulls the lever because she grew up in a voting household or perhaps sat through a lot of civics classes. But this year two political scientists published studies claiming that in addition to environment, genes may be a primary influence on political engagement. Not only that, they think they have identified the genes that increase the likelihood of voting. A political scientist who advocates this approach calls this emerging field *genopolitics*.” (The New York Times, December 12, 2008).

За аналогією з відомим словосполученням *Prague spring* Джордж Пекер ще в 2003 році в своїй статті вжив словосполучення *Arab spring*: “The war [in Iraq] which is vastly unpopular in the Arab world, is far more likely to improve the fortunes of the Islamists... and provoke governments to tighten their grip, than to ventilate the region with an *Arab spring*”. (New York Times Sunday Magazine, 49). Значно пізніше це словосполучення було підхоплене і не забарилось знову з’явитись у пресі у зв’язку з іншим витком подій з цього приводу: “Inspired by youth-led “*Arab Spring*” protests in other nations in the region, their requests soon swelled to include an end to the government’s secret police organization, which is headed in Daraa by Asad’s cousin” (Los Angeles Times, March 26, 2011). Значення ж цього словосполучення наступне: “Series of popular uprisings in Middle Eastern countries generally held to have begun in Tunisia in late 2010”. Принаймні саме так вважають автори названої рубрики журналу “American Speech”.

За подібним способом формування авторських інновацій був створений (можливо Д.Строком) егологізм *Baraconomics*, який за своєю структурою органічно вписується в попередню галерею швидкоплинних слів-свідків відповідного періоду в економічному розвитку США та інших країн, а саме *Nixonomics*, *Rogernomics*, *Reaganomics*, *Thatcheronomics*, *Clintonomics*: “Political satire ...*Baraconomics* is an Obamination...” Posted by D.Strock, August 14, 2008; “Can somebody tell me why basic economic principle of supply and demand are not working. If there is a surplus the cost or ability to charge for an item decreases and so the consumer benefits. With the demand dropping for oil and gas, the futures for these items dropping every day, why is the price at the pump going up, up, up again? Are we being prepared for a huge fuel taxes to pay for “*Baraconomics*”? (<http://finance.yahoo.com/news/>).

Зауважимо, що трапляються і такі егологізми, які не відрізняються незвичністю форми. Такими є переважно метафоричні вислови типу: *movers and shakers* (впливові люди, можновладці), автором якого є Артур О’Шогнесі, *clockwork orange* (позбавлена індивідуальності людина, котра за певних умов стає придатком машини – автоматом). Автором цього словосполучення є Ентоні Бургес.

Егологізми як і неологізми взагалі виникають, як правило, у мові певного соціуму в певній соціальній, професійній групі і тим самим у багатьох випадках вважаються такими, які ще не поширені в щоденному мовленні і, тим більше, в мові. Принагідно розглянемо декілька авторських новоутворень відомої американської письменниці Еко Герон, яка є насправді непересічним майстром пера і яку в колах її прихильників по-приятельськи називають Еко Селінджер. Вона пропрацювала більше двадцяти років дипломованою медичною сестрою (RN – Registered Nurse) переважно у палатах та відділах інтенсивної терапії (ICU- intensive care unit, CCU – coronary care unit) і тільки згодом описала в художній формі про почуте, побачене, пережите і осмислене. В одній із десяти її книг “Condition Critical” (1994 рік видання)

натрапляємо на авторське новоутворення *code blue*: “Of course, then there was Mrs. Guasco’s heart, which had stopped twice since noon. The **code blue** team was waiting for the third alarm...” [Heron 1994]. Авторка має на увазі найвищий стан готовності спеціалістів-медиків у випадку необхідності проведення невідкладної медичної допомоги. В цьому контексті доречним видається ще один авторський неологізм Еко Герон, наведений в іншій книзі “Intensive Care: the Story of a Nurse” - *a full code*: “You have to talk to the son about Turk’s code status. As it stands now, he is a **full code**, and he just informed me in no uncertain terms he does not want to be resuscitated”. [Heron 1987]. Йдеться, без сумніву, про летальне захворювання, яке неможливо механічно вписати під штучно створену систему градації ризику чи небезпеки.

До так званої «стилістично зниженої лексики» [Балішін 1983] належать авторські новоутворення Еко Герон *code brown* та *FMPS* (*Fluff My Pillow Syndrome*): “...but all that had happened was Mr. Keiller’s second attack of diarrhea – partly in bed, partly on the floor to the bathroom, and partly on my shoes. It was a **code brown** of monumental proportions.”; “You are too young to be suffering from **FMPS**.” / *FMPS?* / “Fluff My Pillow Syndrome, Fanny. A bad habit to get into. It might go over big in Beverly Hills hospitals, but not here.”; [Heron 1994].

Як відомо у США, починаючи з 2001 року після певних подій, які хоч і дуже лаконічно, але надивовижу ємко відображені одними тільки цифрами (9/11) і які мали трагічні наслідки для всієї Америки, була впроваджена система кольорових сигналів у різних сферах діяльності населення цієї країни. До прикладу, зелений, жовтий, небесний, червоний, помаранчевий кольори застосовуються для попередження населення про можливість терористичного нападу, певної небезпеки або її відсутності. При цьому небесний колір засвідчує середній ступінь небезпеки, а зелений – її відсутність взагалі.

Зовсім нова лексема *globalistan*, яка використана у назві книги П. Ескобара і означає глобалізацію та подальшу американську світову експансію [Escobar 2006], утворена за допомогою перського за походженням слова, а в сучасній англійській мові вже майже суфікса *-stan*. Принагідно зауважимо, що з цим суфіксом утворений цілий ряд нових слів, які віддзеркалюють сьогочасні явища, приміром *Eurostan*, *Gazastan*, *Londonistan*, *Americastan*, *Oilistan*, *New Yorkistan* і т.п. Порівняно недавно було зареєстровано нове слово з цим словотвірним елементом - *nerdistan*. Ним іменують містечко, передмістя, яке заселене переважно технічними спеціалістами високого класу, і в якому зосереджуються провідні високотехнічні галузі промисловості: “Cities need a people climate more than they need a business climate,” [Richard] Florida says. They need technology, but they also need talent and tolerance. In his book [The Rise of the Creative Class], he describes three kinds of high-tech communities: the “nerdistans” of the Silicon Valley; “late towns” like Boulder, “with plentiful outdoor amenities”; and older urban areas whose rebirth is “fuelled by a combination of creativity and lifestyle amenities. (Denver Westword, June 19, 2003). Чимала кількість інновацій, які утворені з елементом *-stan*, детальніше проаналізована та добре проілюстрована в дисертації А.Б. Семенчук [Семенчук 2010].

Виходячи з того, що не існує чіткої межі між авторськими новоутвореннями та чистими оказіоналізмами чи неологізмами, ми вважаємо, що необхідно враховувати емпіричний чинник в їхній класифікації, тобто наявність чи відсутність фіксації в словниках і ще частоту вживання. Слід, однак, визнати, що і факт реєстрації у словниках таких нових слів також не є достатнім чи тим більше єдиним аргументом для твердження, що авторські новоутворення набувають статусу неологізмів. Хоч переважно авторство егологізмів і зберігається завдяки незвичності, оригінальності форми, експресивності, проте трапляються випадки, коли абсолютно звичне слово ніби регенерується - заново народжується, віддзеркалюючи або достовірно передаючи новий концепт, який носії мови долучили до цього слова чи радше заново сформували його семантичне наповнення. Нелегко пояснити чому було обране саме це слово, а не інше або чому з метою відображення нового явища не появилось якесь абсолютно нове за формою слово.

Саме так і трапилось із словом *empowerment*, яке в діахронній площині хоч і має зв'язок із первинним узуальним значенням (доручення, повноваження), однак позначає зовсім новий концепт, котрий визначається не завжди однозначно в синхронній площині та в тісному зв'язку з теперішнім світом, Авторами цього нового концепту вважаються декілька осіб одночасно. Ось як з цього приводу висловлюється Елішева Садан: “Three (if not four) of the first

writers to relate systematically to the concept (of empowerment А..Я.) have had the most fundamental influence on the development of its use. Barbara Solomon emphasized **empowerment** as a method of social work with oppressed Afro-Americans. Peter Berger and Richard Neuhaus proposed **empowerment** as a way of improving the welfare services by means of mediating social institutions. Julian Rappoport developed the concept theoretically and presented it as a world-view that includes a social policy and an approach to the solution of social problems stemming from powerlessness" [Elisheva Sadan 1997]. Але цей новий авторський концепт, як і слово, яке його відображає, ще надійніше вкоренився в мові та мовленні тільки тоді, коли у відповідний час він був проголошений з високої трибуни екс-президента США Біла Клінтона. До уваги критична оцінка пропозиції Біла Клінтона: *'Empowerment' proposals don't sway everybody,*" (St. Louis Post-Dispatch, September 30, 1995). Остаточо ж названий концепт впевнено самоутверджується в недавній ініціативі Гілларі Клінтон: *"Clinton Global Initiative 2012: Momentum on Women's Empowerment, Global Security. The Clinton Global Initiative annual 2012 meeting wrapped up this past Tuesday. This year's theme, Designing for Impact, provided a three-day podium for today's leading ideas intent on creating more opportunity and equality in our increasingly interconnected world.* (Opportunity International, Sept. 27, 2012).

Мабуть екс-президент США Джордж Буш молодший і не мріяв про те, що стане автором багатьох сумнозвісних «бушизмів», які наскільки швидко виникли, настільки швидко і зникли як з мовлення, так і з мови. Однак ще до сьогодні у пресі трапляється його тєхаський за етимологію егологізм *ride herd*. Контекст добре пояснює алюзії, візії та образи, які провокуються цим авторським новоутворенням: *"Bush to "ride herd" on roadmap. ...In conclusion, quizzed about who will do the follow-up work to keep the roadmap for peace on track, Bush turns to the language of the Texas cowboy to outline the job that now falls to a special presidential envoy. "They've got the guy on the ground that is going to — he's just going to — I used the expression, ride herd. I said, we're going to put a guy on the ground to ride herd on the process."* (Dawn/The Guardian News Service. June 17, 2003).

Так чи інакше, але ми вкотре переконаємось, що тільки час і прийняття чи неприйняття, визнання чи невизнання авторського творення якщо не більшістю членів суспільства, то певною професійною та впливовою у мовному відношенні групою осіб може вважатись одним із надійних критеріїв віднесення егологізмів до потенціальних неологізмів, а вслід за цим і до основного словникового складу англійської мови. Проте, названі аргументи є позамовними чинниками, а позаяк вони не можуть вважатися вичерпними і достатніми у визначенні мовної асиміляції та адаптації таких новоутворень.

Вже сьогодні (коли Барака Обаму обрано президентом США на другий термін) неважко передбачити долю оказіонального новоутворення (воно теж має свого автора) *Baracknophobia* - негативне ставлення до Барака Обама – темношкірого кандидата в президенти США (внаслідок расистських переконань або безпідставних пліток): *Texas Republicans are wincing over a cultural gaffe that has put their party on notice — a campaign button with a stark message: "If Obama is President ... will we still call it The White House?" ... The 12-word message created hubbub in both the mainstream media and the blogosphere, sparking a discourse on racism that ran the gamut from rough to ridiculous. Online commentary included admonitions to "lighten up, people," as well as accusations that "Baracknophobia" is alive and well in the Republican Party.* (The Washington Times, June 19, 2008). Цілком очевидно, що назване слово є тільки словом-свідком певного періоду в буревії подій, які минули з того часу і вже на сьогодні це новоутворення можна вважати таким, яке вже кануло в Лету. Так ж доля спіткала і новоутворення *Obamacon* (скорочення фрази *Obama conservative*) - консервативний представник електорату, який підтримував кандидата від Демократичної партії Барака Обаму на президентських виборах у США в 2008 році : *Esther McVey, the party's candidate for Wirral West, can claim to have met the black Democratic presidential candidate. A cheerleader for the new "Obamacons", she has written breathlessly of a lunch with the Senator last May and has posted a picture of them together on her blog.* (The Times, January 12, 2008); *Obamania (Obamania)* - надмірне захоплення особою і відчайдушна підтримка новообраного президента США – Барака Обама : *'Obamania came to the Commons yesterday as party leaders fell over themselves to praise the US President-Elect, telling everyone he was one helluva guy and their bestest American buddy.'* (The Herald, Nov. 6, 2008); *Obamaniac* - палкий прихильник Барака Обама. обраного в 2008 році президентом США :

*'Gov. Deval Patrick, in Chicago to congratulate Barack Obama on his historic election win, said the deafening roar of **Obamaniacs** in Grant Park forced him to watch his pal's victory speech on TV ...'* (Boston Herald, Nov. 6, 2008).

Разом з тим, навряд чи можна передбачити долю новоутворення *Obamination*, яке також вишикувалось поруч з відомими в минулому *Swissification*, *Pepsification*, і навіть надто близько з дещо схожими за структурою *Islamization*, *Balkanization*, *Iraqization*, *Lebanonization*, *globalization* та ін. Ще у 2007 році Ерік Руш писав: "**Obamination**. How many Americans would vote for a presidential candidate who was the member of a church that professed the following credo? [www.renewamerica.com/columns/]. А тепер у статті Стюарта Уайльда від 8 листопада 2012 року визнаємо, що *"The victory for Obama was announced by a TV station in the US weeks ago. America has four more years of this **Obamination** of Desolation. Poor America, it's a beautiful place, they deserve better."* [www.stuartwilde.com/].

Екс-міністр оборони США Д. Рамсфельд, очевидно, є автором виразу *unknown unknowns*. У контексті знаходимо розгорнуте тлумачення цього глибокого концепту про конкретне маловідоме явище (можливі дії гаданих і реальних терористів). *"There are **known knowns**. These are things we know that we know. There are **known unknowns**. That is to say, there are things that we know we don't know. But there are also **unknown unknowns**. These are things we don't know we don't know. (Secretary of Defence, Ronald Rumsfeld clarifying U.S. policy on the war on terror at a Pentagon briefing). (Newsweek, March 10, 2003, p.6).* Як пересвідчуємось, Д. Рамсфельд міг би вважатися автором відразу декількох нових словосполучень, тобто *known knowns*, *known unknowns* і *unknown unknowns*. Однак, невмолимий суддя і об'єктивний оцінювач довершеності форми і новизни значення – час та носії англійської мови залишають на сьогоднішній день тільки дотепно змінений за формою неологізм *unk-unks*, який був вжитий зовсім у іншому контексті та до того ж на один рік раніше – і не Рональдом Рамсфельдом. Вказаний неологізм хоч і є стислим за формою, однак він не відзначається змістовою щільністю, а зовсім навпаки – семантичне наповнення в цьому неологізмі виявляється ширшим і ємкішим, хоч, можливо, менше виразним. Щоправда, спрямоване воно в зовсім іншому (технічному – А.Я.), а тому і значно ширшому руслі розвитку: *Many unknowns are evident at the beginning, and may be called "**known unknowns**."* *These are identified early as potential problem areas and are therefore singled out for examination and resolution... However, many other problem areas are only identified later when they are discovered during system development. These unanticipated problems are often identified as "**unknown unknowns**" are "**unk-unks**" to distinguish them from the group of "known unknowns" that were recognized at the outset and dealt with. (Systems Engineering, Nov. 15, 2002).*

Зовсім не заперечуючи зовнішні позамовні чинники які визначають можливість рекурентності та соціологізації авторських інновацій, як нових мовленнєвих і мовних вербальних одиниць, все ж таки ми переконані, що тільки внутрішньомовні чинники індивідуальних новоутворень, якими є їхнє вертикальне та горизонтальне входження у мовно-мовленнєву систему, тобто в парадигматико-синтагматичні та епідигматичні параметри в процесі виконання номінативно-функціональних потреб спілкування, можуть вважатися провідними критеріями та ознаками вкорінення і соціалізації не тільки авторських новоутворень, але і всіх неологізмів взагалі.

Таким чином, як підтверджує синхронно-діахронний розгляд структурно-семантичних особливостей невеликої низки відібраних авторських новоутворень оказіонального і перманентного вжитку, декотрі з них за певних умов можуть стати джерелом поповнення лексики. Вони здебільшого створюються усвідомлено з конкретною цілеспрямованою метою експресивності, формування думки та глибини переконання.

Література

Балишин С.И. Медицинская стилистически сниженная лексика современного английского языка и способы её образования: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / С.И.Балишин. – Калининский государственный университет. – Калинин. 1983. – 15 с. Будагов Р.А. В защиту понятия *слово* / Р. А. Будагов. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 427 с. Гак В.Г. Новые слова и новые словари / В. Г. Гак // Новые слова и словари новых слов. – Л.: Наука, 1983. – С.15-29. Зацний Ю.А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу / Юрій Антонович Зацний. – Львів: ПАІС, 2007. – 221 с. Зацний Ю.А. "VIP- неологізми" англійської мови ХХІ століття/ Ю.А. Зацний // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – Вип. 27. – С. 29-31. Зацний Ю.А. Нова розмовна лексика і фразеологія: Англо-український словник. / Ю.А. Зацний, А.В. Янков. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 224 с. Лопатин В.В. Рождение слова Неологизмы и окказиональные образования / В. В. Лопатин. – М.: 1973. – 152 с. Лыков А.Г. Современная русская лексикология (русское окказиональное слово) / А. Г. Лыков. – М.: Высш. шк., 1976. – 120 с. Медникова Э.М. Значение слова и методы его описания / Э. М. Медникова. – М.: Высш. шк., 1974. – 202 с. Ребрій О.В. Оказіоналізми в сучасній англійській мові (структурно-функціональний аналіз): автореф. дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / О.В. Ребрій. – Харківський

державний університет ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 1997. – 18 с. *Ретунская М.С.* Английское окказиональное словообразование (на материале имён существительных и прилагательных): Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / М. С. Ретунская. – Горький, 1974. – 225 с. *Семенчук А.Б.* Інноваційні засоби об'єктивізації концепту *тероризм* (на матеріалі англійської мови): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / А. Б. Семенчук. – Запоріжжя, 2010. – 273 с. *Смирницкий А.И.* Лексикология английского языка / А. И. Смирницкий. – М.: Изд-во лит. на иностр. яз., 1956. – 260 с. *Elisheva S.* Empowerment and Community Planning: Theory and Practice of People-Focused Social Solutions / Sadan Elisheva. – Tel Aviv: Hakibbutz Hameuchad Publishers, 1997. – 350 p. *Escobar P.* Globalistan : How the Globalized World is Dissolving into Liquid War/ Pete Escobar. – Medford Suite, 2006. – 356 p. *Heron E.* Condition Critical / E. Heron. – Ivy Books. New York, 1994. – 416 p. *Heron E.* Intensive Care: the Story of a Nurse / E. Heron. – Ivy Books. New York, 1987. – 372 p. *Mager N. H.* The Morrow Book of New Words : 8500 terms not yet in standard dictionaries/Comp. and ed. By N.H. and S.K. Mager. – New York: Morrow, 1982. – 284 p. *Pinker S.* The Language Instinct: How the Mind Creates Language / Steve Pinker. – New York: HarperCollins Publishers, Inc., 1994. – 494 p.

УДК 811.112.2:81'342

BLUHME H.
(*Universiteit Antwerpen*)

EINIGE SCHWERPUNKTE DER DEUTSCHEN PHONETIK

Bluhme H. Einige Schwerpunkte der deutschen Phonetik. The articulation of the fricatives [h x ç] and their position the the word deserve some attention. The Quantity of the stressed vowels can be expressed by various means, not only by their length.

When explaining sound change linguists often overlook that children learning their mother tongue have a smaller chest and a smaller vocal tract than their parents. Diphthongisation helps the children in their speech by a more even air consumption with all vowels. Children speak slower than adults; their control of the vocal tract has not yet been trained enough; they do not yet fully succeed in diminishing the air consumption of the long vowels. This is an application of the principle of compensation developed by Otto von Essen. Four means may be applied in the course of the history of a language or its dialects to express quantity: duration, degree of vowel opening, quotient between vowel and following consonant or stress. Which of these will be applied is uncertain and may depend on the structure of the vocabulary or the grammar of the language under consideration. In the German language territory all four means for the indication of quantity have been used. Quantity is always marked one way or another. This should be noted in teaching German as a foreign language.

Key words: German phonetics, fricatives, articulation, quantity, German as a foreign language.

Блюме Г. До проблеми деяких труднощів німецької фонетики. Артикуляція щілинних звуків [h x ç] та їх позиція в межах слова заслуговують на увагу. Кількісні характеристики наголошених звуків може бути вираженою низкою засобів, не лише довжиною. Для визначення кількісних характеристик звуків в ході історії розвитку мови долучається чотири засади: довжина, ступінь відкритості голосного, коефіцієнт співвідношення між голосним та наступним приголосним та наголос. На теренах ареалу розповсюдження німецької мови долучаються всі чотири засади визначення кількісних характеристик звуків. Це може бути залученим при викладанні німецької мови як іноземної.

Ключові слова: фонетика німецької мови, щілинні звуки, артикуляція, кількісні характеристики, викладання німецької мови як іноземної.

Блюме Г. К проблеме некоторых трудностей немецкой фонетики. Артикуляция щелевых звуков [h x ç] и их расположение в слове заслуживают внимания. Количественные характеристики ударных звуков могут быть выражены рядом средств, не только долготой. Для индикации количественных характеристик звуков в процессе истории развития языков применяются четыре принципа: долгота, мера открытости гласного, коэффициент соотношения между гласным и следующим согласным, ударение. На территории ареала распространения немецкого языка применяются все четыре принципа. Это может быть использовано при преподавании немецкого языка как иностранного.

Ключевые слова: фонетика немецкого языка, щелевые звуки, артикуляция, количественные характеристики, преподавание немецкого языка как иностранного.

Ich möchte drei Punkte in der Phonetik besprechen:

1. Artikulation von [h-], [x] und [ç]
2. Artikulation von [p t k]
3. Vokalquantität

Zu 1. Oft wird /h/ als ein eigenes Phonem aufgefasst, gelegentlich auch kurioserweise als Allophon von /ŋ/. Das sind meines Erachtens Spielereien, die wenig zum Verständnis der Sprache und nichts für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache beitragen.

[h] kommt nur im Anlaut vor. Die phonetischen Beschreibungen schwanken zwischen laryngalem und pharyngalem Hauchlaut, meist stimmlos (außer zwischen Vokalen, wie in "behaupten").

[ŋ] ist ein Nasal mit velarem Verschluss, immer stimmhaft. Beiden Lauten fehlt jede phonetische Ähnlichkeit, die für Allophone unumgänglich ist.

[x] ist ein stimmloser velarer Reibelaut.

[ç] ist ein stimmloser palataler Reibelaut; das ist der benachbarte Artikulationsort, beide Laute kommen in komplementärer Verteilung vor, können also als Allophone gelten.

Jedenfalls sollten im Unterricht die Verteilungsregeln geübt werden, nämlich [ç] nach